

Nr	Temat	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
I.1.	Długość geograficzna	▶ stwierdza, że długość geograficzna na mapach i globusach jest wskazywana za pomocą południków; ▶ odczytuje długość geograficzną punktu położonego na zaznaczonym na mapie południku.	▶ określa półkulę, na której leży dany punkt na mapie obejmującej południk zerowy; ▶ na podstawie wartości długości geograficznej określa wzajemne relacje przestrzenne pomiędzy miejscami.	▶ podaje zakres możliwych wartości, jakie przyjmuje długość geograficzna; ▶ określa półkulę, na której leży dany punkt na mapie nie obejmującej południka zerowego.	▶ na podstawie podanych współrzędnych geograficznych wskazuje położenie punktów i obszarów na mapach w różnych skalach; ▶ wyjaśnia czym jest długość geograficzna.	▶ odczytuje z najwyższą możliwą dokładnością długość geograficzną dowolnych punktów na mapie i globusie.
.2.	Szerokość geograficzna	▶ stwierdza, że szerokość geograficzna na mapach i globusach jest wskazywana za pomocą równoleżników; ▶ odczytuje szerokość geograficzną punktu położonego na zaznaczonym na mapie równoleżniku.	▶ określa półkulę, na której leży dany punkt na mapie obejmującej równik; ▶ na podstawie wartości szerokości geograficznej określa wzajemne relacje przestrzenne pomiędzy miejscami.	▶ podaje zakres możliwych wartości jakie przyjmuje szerokość geograficzna; ▶ określa półkulę, na której leży dany punkt na mapie nie obejmującej równika.	▶ na podstawie podanych współrzędnych geograficznych wskazuje położenie punktów i obszarów na mapach w różnych skalach; ▶ wyjaśnia czym jest szerokość geograficzna.	▶ odczytuje z najwyższą możliwą dokładnością szerokość geograficzną dowolnych punktów na mapie i globusie.
I.3.	Określanie położenia geograficznego w praktyce	▶ odnajduje punkty leżące na zaznaczonych liniach siatki kartograficznej na podstawie podanych współrzędnych geograficznych; ▶ odczytuje współrzędne geograficzne punktów leżących na zaznaczonych liniach siatki kartograficznej.	▶ dobiera i odczytuje właściwe współrzędne potrzebne do odczytania szerokości i długości geograficznej na mapie i globusie.	▶ wyjaśnia ogólną zasadę działania GPS (Global Positioning System); ▶ wyznacza w terenie współrzędne geograficzne dowolnych punktów (za pomocą mapy lub GPS).	▶ odczytuje współrzędne geograficzne punktów na mapie topograficznej z dokładnością do minut; ▶ porównuje położenie geograficzne punktów na podstawie ich współrzędnych geograficznych.	▶ wyjaśnia czym jest rozciągłość południkowa i równoleżnikowa; ▶ oblicza rozciągłość południkową i równoleżnikową.

II.1.	Ziemia we Wszechświecie	- wymienia nazwy większości planet Układu Słonecznego; - wyjaśnia różnicę pomiędzy gwiazdą i planetami.	- podaje nazwę galaktyki, w której leży Układ Słoneczny; - wymienia w kolejności nazwy planet Układu Słonecznego.	- wyjaśnia czym jest i z czego składa się Układ Słoneczny; - przytacza jedną z teorii dotyczących powstania Wszechświata (teorię Wielkiego Wybuchu).	- porównuje Ziemię z innymi planetami; - charakteryzuje wybrane rodzaje obiektów występujących w Wszechświecie (np. galaktyki, grupy galaktyk, układy planetarne).	- charakteryzuje poszczególne planety Układu Słonecznego; - na podstawie materiałów opisuje zmiany w oświetleniu Księżyca w jego różnych fazach.
II.2.	Ruch obrotowy Ziemi	- opisuje własnymi słowami charakter ruchu obrotowego Ziemi (np. jako ruch wokół własnej osi); - wyjaśnia związek pomiędzy ruchem obrotowym a występowaniem dnia i nocy.	- wyjaśnia czym jest południe słoneczne (górowanie Słońca); - wyjaśnia czym są wschód i zachód Słońca; - podaje czas pełnego obrotu Ziemi (doba, 24 godziny).	- porównuje wyniki pomiaru wysokości Słońca w różnych porach dnia; - określa i demonstruje na globusie kierunek ruchu Ziemi w ruchu obrotowym.	- wyjaśnia związek między ruchem obrotowym a widomą wędrówką i górowaniem Słońca oraz istnieniem dnia i nocy; - wyjaśnia związek pomiędzy wysokością Słońca a długością cieni rzucanych przez przedmioty oświetlonych przez Słońce.	demonstruje przy użyciu modeli (np. tellurium lub globusa) ruch obrotowy Ziemi, określa jego kierunek, czas trwania, miejsca wschodu i zachodu Słońca oraz południa słonecznego.
II.3.	Czas na Ziemi	- wyjaśnia związek pomiędzy ruchem obrotowym a rachubą czasu na Ziemi; - na podstawie mapy porównuje czas strefowy w różnych częściach świata; - wyjaśnia czym jest czas urzędowy.	- wyjaśnia różnicę pomiędzy czasem słonecznym miejscowym a czasem strefowym oraz czasem urzędowym; - podaje liczbę stref czasowych na Ziemi; - stwierdza, że miejsca położone na tym samym południku mają ten sam czas słoneczny miejscowy.	- na podstawie mapy opisuje położenie i przebieg linii zmiany daty; - podaje przyczynę ustanowienia czasu urzędowego przez poszczególne kraje lub obszary administracyjne.	- określa położenie strefy czasowej czasu uniwersalnego (UTC); - wyjaśnia przyczyny wyznaczenia linii zmiany daty wzdłuż południka 180°; - wyjaśnia przyczyny napręmiennego przechodzenia krajów z czasu zimowego na letni.	- wyjaśnia związek między ruchem obrotowym a występowaniem stref czasowych; - określa w jaki sposób zmienia się data przy przekraczaniu linii zmiany daty z W na E i z E na W; - określa i wyjaśnia różnice w słonecznym czasie miejscowym punktów położonych na różnych długościach geograficznych.
II.4.	Ruch obiegowy Ziemi	- opisuje własnymi słowami charakter ruchu obiegowego Ziemi (ruch wokół Słońca); - wyjaśnia związek pomiędzy ruchem obiegowym a występowaniem pór roku na Ziemi; - określa czas trwania pełnego obiegu Ziemi	- na podstawie ilustracji opisuje oświetlenie Ziemi w pierwszych dniach astronomicznych pór roku; - określa zmiany w wysokości górowania Słońca w różnych porach roku.	- stosuje pojęcia równonocy wiosennej i jesiennej oraz przesilenia zimowego i letniego; - określa zmiany miejsc wschodu i zachodu Słońca w umiarkowanych szerokościach geograficznych w różnych porach roku.	- porównuje oświetlenie Ziemi w pierwszych dniach astronomicznych pór roku; - wyjaśnia występowanie dni i nocy polarnych; - określa kąt, pod którym oś Ziemi jest nachylona do płaszczyzny jej orbity.	- demonstruje przy użyciu modeli (np. tellurium lub globusów) ruch obiegowy Ziemi; - określa konsekwencje ruchu obiegowego Ziemi.

		dookoła Słońca.				
II.5.	Strefy oświetlenia Ziemi	▶ na podstawie ilustracji opisuje zróżnicowanie ilości energii docierającej do powierzchni Ziemi w zależności od szerokości geograficznej; ▶ nazywa strefy oświetlenia występujące na Ziemi.	▶ wyjaśnia przyczynę występowania stref oświetlenia na Ziemi; ▶ określa zasięgi stref oświetlenia Ziemi.	▶ wyjaśnia związek pomiędzy występowaniem stref oświetlenia Ziemi a występowaniem stref klimatycznych.	▶ podaje cechy poszczególnych stref oświetlenia Ziemi; ▶ wykazuje związek między maksymalną wysokością górowania Słońca i ilością energii docierającej do powierzchni Ziemi.	▶ wykazuje związek pomiędzy kątem nachylenia osi ziemskiej a położeniem zwrotników i kół podbiegunowych na Ziemi; ▶ wykazuje związek między ruchem obiegowym Ziemi a strefami jej oświetlenia oraz strefowym zróżnicowaniem klimatu i krajobrazów na Ziemi.
III.1.	Europa – położenie geograficzne i zróżnicowanie środowiska przyrodniczego	▶ na podstawie mapy określa półkulę, na której leży Europa; ▶ na podstawie danych porównuje powierzchnię Europy do powierzchni innych kontynentów.	▶ na podstawie mapy opisuje położenie geograficzne Europy; ▶ za pomocą mapy opisuje ukształtowanie powierzchni Europy.	▶ wyjaśnia na czym polega duży stopień rozwinięcia linii brzegowej Europy; ▶ podaje przykłady różnic w warunkach przyrodniczych panujących w różnych częściach Europy.	▶ wyjaśnia na czym polega trudność w jednoznacznym wyznaczeniu granic pomiędzy Europą i Azją; ▶ wskazuje na mapie wybrane krainy geograficzne, wyspy i półwyspy Europy.	▶ na podstawie własnej wiedzy charakteryzuje położenie i ukształtowanie powierzchni Europy; ▶ na podstawie własnej wiedzy opisuje przebieg granic oraz linii brzegowej Europy.
III.2.	Zróżnicowanie klimatyczne Europy	▶ podaje przykłady czynników klimatotwórczych; ▶ za pomocą mapy opisuje zasięgi poszczególnych stref klimatycznych i typów klimatów w Europie.	▶ określa wpływ szerokości geograficznej i wysokości nad poziomem morza na zróżnicowanie klimatyczne Europy; ▶ na podstawie klimatogramów dokonuje charakterystyki warunków klimatycznych w wybranych miejscach w Europie.	▶ określa wpływ rozkładu lądów i mórz oraz prądów morskich na zróżnicowanie klimatyczne Europy; ▶ na podstawie klimatogramów porównuje warunki klimatyczne w wybranych miejscach w Europie.	▶ przedstawia cechy charakterystyczne klimatów: śródziemnomorskiego, umiarkowanego ciepłego i chłodnego i subpolarnego; ▶ z pomocą mapy udowadnia wpływ wybranych czynników klimatotwórczych na warunki klimatyczne w różnych częściach Europy.	▶ na podstawie własnej wiedzy przedstawia zróżnicowanie klimatyczne Europy oraz czynniki, które o nim decydują; ▶ wyjaśnia występowanie zjawiska miejskiej wyspy ciepła w miastach Europy.

III.3.	Islandia – wyspa ognia	▶ podaje przykłady zjawisk występujących na granicy płyt litosfery na Islandii; ▶ opisuje wybrane efekty erupcji wulkanicznych i trzęsień ziemi.	▶ wyjaśnia czym jest litosfera; ▶ na podstawie mapy opisuje położenie Islandii w odniesieniu do granic płyt litosfery.	▶ wyjaśnia przyczyny występowania wulkanów i trzęsień ziemi na rozbieżnej granicy płyt litosfery na przykładzie Islandii; ▶ opisuje korzyści wynikające z położenia na granicy płyt litosfery, np. duże zasoby energii geotermalnej.	▶ wyjaśnia czym jest gejzer i opisuje przebieg erupcji gejzeru; ▶ wykazuje związek pomiędzy położeniem wulkanów pod lodowcami a występowaniem powodzi spowodowanych nagłym stopieniem lodu.	▶ na przykładzie Islandii określa związek między położeniem na granicy płyt litosfery a występowaniem wulkanów i trzęsień ziemi; ▶ opisuje zjawiska występujące na rozbieżnej granicy płyt litosfery.
III.4.	Warunki naturalne a produkcja energii w Europie	▶ podaje przykłady źródeł energii wykorzystywanych w Europie; ▶ na podstawie mapy określa dominujące źródła energii w poszczególnych krajach europejskich.	▶ na wybranym przykładzie europejskiego kraju wykazuje związek pomiędzy warunkami naturalnymi a wykorzystywanymi źródłami energii; ▶ na podstawie danych i wykresów porównuje strukturę źródeł energii w różnych krajach.	▶ wyjaśnia przyczyny transformacji energetycznej w Europie; ▶ na przykładach wyjaśnia różnicę pomiędzy odnawialnymi i nieodnawialnymi źródłami energii.	▶ opisuje strukturę źródeł energii pierwotnej w Europie; ▶ określa stopień samowystarczalności Europy pod względem zaopatrzenia w ropę naftową i pierwiastki promieniotwórcze.	▶ wykazuje związek między cechami środowiska przyrodniczego wybranych krajów Europy a wykorzystaniem różnych źródeł energii; ▶ prezentuje informacje o skutkach wykorzystania różnych źródeł energii dla środowiska geograficznego.
III.5.	Rozwój turystyki w krajach śródziemnomorskich	▶ wymienia wybrane walory turystyczne regionu Morza Śródziemnego; ▶ na podstawie ilustracji opisuje krajobraz śródziemnomorskiego wybrzeża; ▶ podaje przykłady potraw i produktów pochodzących z regionu Morza Śródziemnego.	▶ charakteryzuje klimat śródziemnomorski; ▶ opisuje wybrane przyrodnicze walory turystyczne występujące w regionie Morza Śródziemnego.	▶ podaje przykłady zabytków stanowiących atrakcje turystyczne regionu Morza Śródziemnego; ▶ na podstawie danych opisuje zmiany w ruchu turystycznym w wybranych krajach śródziemnomorskich.	▶ opisuje wybrane walory kulturowe regionu Morza Śródziemnego; ▶ ocenia wpływ turystyki na gospodarkę krajów śródziemnomorskich i życie mieszkańców w popularnych miejscowościach turystycznych.	▶ wykazuje związki między warunkami przyrodniczymi oraz dziedzictwem kultury śródziemnomorskiej a rozwojem turystyki w Europie Południowej; ▶ ocenia wpływ obecności infrastruktury turystycznej na rozwój turystyki w regionie Morza Śródziemnego.

IV.1.	Unia Europejska i podział polityczny Europy	▶ wskazuje na mapie kilka państw Europy; ▶ podaje przykłady wpływu Unii Europejskiej na gospodarkę i życie ludzi.	▶ wyjaśnia czym jest Unia Europejska; ▶ wyjaśnia czym są fundusze unijne; ▶ podaje przykłady wykorzystania funduszy unijnych w Polsce.	▶ wskazuje na mapie większość państw Europy; ▶ opisuje sposoby wspierania przez Unię Europejską regionów o niższym poziomie rozwoju gospodarczego; ▶ ocenia działanie strefy Schengen.	▶ opisuje najważniejsze zmiany na mapie politycznej Europy po II wojnie światowej; ▶ szczegółowo wyjaśnia wpływ Unii Europejskiej na procesy gospodarcze i społeczne; ▶ dyskutuje na temat przyszłych wyzwań stojących przed Unią Europejską i jej członkami.	▶ wskazuje na mapie wszystkie państwa Europy; ▶ opisuje okoliczności powstania wspólnot, które dały początek Unii Europejskiej; ▶ przedstawia rolę Unii Europejskiej w przemianach gospodarczych Europy.
IV.2.	Rozmieszczenie ludności w Europie	▶ wymienia kilka czynników rozmieszczenia ludności w Europie; ▶ wskazuje na mapie przykłady najgęściej i najrzadziej zaludnionych obszarów w Europie.	▶ wyjaśnia różnicę pomiędzy całkowitą liczbą ludności a gęstością zaludnienia; ▶ na podstawie mapy opisuje rozmieszczenie ludności wybranych obszarów w Europie.	▶ na podstawie danych porównuje gęstość zaludnienia krajów europejskich; ▶ wymienia kraje o największej liczbie ludności w Europie.	▶ na przykładach wyjaśnia wpływ poszczególnych czynników na rozmieszczenie ludności w Europie; ▶ wymienia przykłady europejskich krajów o wyjątkowo niskiej i wyjątkowo wysokiej gęstości zaludnienia.	▶ na podstawie własnej wiedzy opisuje i wyjaśnia rozmieszczenie ludności w Europie.
IV.3.	Przyczyny i skutki starzenia się ludności	▶ wyjaśnia czym jest starzenie się ludności; ▶ wymienia przykładowe skutki starzenia się ludności.	▶ na podstawie materiałów opisuje zmiany liczby i odsetka osób w zaawansowanym wieku w Europie; ▶ podaje podstawowe przyczyny starzenia się ludności.	▶ opisuje społeczno-kulturowe przyczyny starzenia się ludności w Europie; ▶ opisuje zmiany w przewidywanej długości życia ludności w Europie.	▶ wykazuje związek pomiędzy zmieniającą się rolą i pozycją społeczną kobiet a zmianami rozrodczości; ▶ opisuje wyzwania ekonomiczne i społeczne przed którymi stają kraje europejskie w związku z postępującym starzeniem się ludności.	▶ na podstawie własnej wiedzy opisuje i wyjaśnia główne przyczyny i skutki starzenia się społeczeństw w Europie; ▶ ocenia możliwe kroki mające na celu złagodzenie skutków starzenia się ludności w Europie.
IV.4.	Migracje w Europie	▶ wymienia niektóre przyczyny migracji w Europie; ▶ na podstawie danych określa zmiany w zaludnieniu Unii Europejskiej wywołane migracjami.	▶ wyjaśnia pojęcia migracji, imigracji i emigracji; ▶ podaje przykłady oddziaływania imigracji na ludność i gospodarkę kraju przyjmującego migrantów.	▶ wyjaśnia pojęcie uchodźstwa; ▶ podaje przykłady czynników mogących prowadzić do przymusowej migracji i uchodźstwa.	▶ rozróżnia czynniki migracji występujące w miejscu pochodzenia i miejscu docelowym migrantów; ▶ dyskutuje na temat pozytywnych i negatywnych skutków migracji w wymiarze społeczno-kulturowym i gospodarczym.	▶ na podstawie własnej wiedzy przedstawia społeczno-ekonomiczne i kulturowe konsekwencje migracji na obszarze Europy; ▶ wykazuje się świadomością dotyczącą wpływu charakteru migracji na jej skutki.

IV.5.	Wielkie miasta Europy – Londyn i Paryż	- wymienia podstawowe cechy wielkich metropolii (np. duża liczba ludności, wysoka gęstość zaludnienia i zabudowy); - podaje przykłady atrakcji turystycznych Londynu i Paryża.	- wyjaśnia pojęcie aglomeracji; - wyjaśnia przyczyny obecnego rozwoju Londynu i Paryża; - na podstawie ilustracji porównuje centra i przedmieścia Londynu i Paryża.	- na podstawie mapy porównuje położenie i kierunki rozwoju przestrzennego Londynu i Paryża; - wyjaśnia znaczenie transportu zbiorowego w funkcjonowaniu wielkich metropolii.	- podaje przykłady cech różniących Londyn i Paryż; - wymienia i ocenia pozytywne i negatywne aspekty zamieszkiwania w wielkiej metropolii.	- na podstawie własnej wiedzy określa podobieństwa i różnice między wielkimi miastami Europy: Londynem i Paryżem; - podaje wybrane cechy demograficzne ludności Londynu i Paryża.
IV.6.	Nowoczesny przemysł i usługi w gospodarce Francji	- podaje przykłady nowoczesnych gałęzi przemysłowych rozwiniętych we Francji; - podaje przykłady nowoczesnych usług rozwiniętych we Francji.	- na podstawie diagramu opisuje strukturę zatrudnienia w trzech głównych sektorach gospodarczych we Francji; - podaje przykłady produktów przemysłowych, które Francja eksportuje do innych krajów.	- wyjaśnia pojęcia usług i przemysłu; - wymienia cechy nowoczesnego przemysłu na przykładzie przemysłu francuskiego; - wyjaśnia znaczenie wydajności pracy w nowoczesnej gospodarce.	- charakteryzuje wybrane gałęzie przemysłu działającego we Francji (np. przemysł energetyczny); - charakteryzuje wybrane rodzaje nowoczesnych usług działających we Francji (np. usługi transportowe).	- posługując się przykładami przedstawia znaczenie nowoczesnego przemysłu i usług w gospodarce Francji; - na podstawie własnej wiedzy opisuje strukturę zatrudnienia w trzech głównych sektorach gospodarczych we Francji.
V.1.	Przemiany przemysłu Niemiec	- podaje przykłady przemian, które przeszedł przemysł Nadrenii Północnej-Westfalii; - na podstawie wykresu opisuje zmiany liczby kopalń i górników w Niemczech w drugiej połowie XX wieku.	- określa znaczenie przemysłu dla pozycji niemieckiej gospodarki na świecie; - podaje przykłady gałęzi przemysłowych rozwijanych w Nadrenii Północnej-Westfalii w XIX wieku oraz obecnie.	- wykazuje związek pomiędzy działalnością ośrodków badawczych i uczelni wyższych a unowocześnianiem przemysłu; - podaje przykłady wyzwań, przed którymi obecnie staje przemysł Niemiec.	- wyjaśnia przyczyny zmian poziomu bezrobocia w Nadrenii Północnej-Westfalii w czasie trwania restrukturyzacji przemysłu; - dyskutuje na temat wyzwań, przed którymi staje przemysł Niemiec obecnie.	- charakteryzuje przemiany w strukturze przemysłu w Niemczech na przykładzie Nadrenii Północnej-Westfalii; - prognozuje możliwe kierunki zmian w przemyśle Niemiec w kontekście konieczności ochrony klimatu.
V.2.	Walory przyrodnicze i kulturowe Litwy i Białorusi	- podaje przykłady walorów przyrodniczych Litwy i Białorusi; - podaje przykłady walorów kulturowych Litwy i Białorusi.	- na podstawie mapy opisuje ukształtowanie powierzchni Litwy i Białorusi; - na podstawie ilustracji opisuje krajobrazy spotykane w Litwie i Białorusi.	- podaje nazwy stolic Litwy i Białorusi; - charakteryzuje walory kulturowe Mińska i Wilna; - wskazuje na mapie położenie wybranych atrakcji turystycznych Litwy i Białorusi.	- podaje przykłady walorów kulturowych Litwy i Białorusi związanych z polskim dziedzictwem kulturowym; - wyjaśnia dlaczego w Litwie i Białorusi spotyka się wiele obiektów związanych z polskim dziedzictwem kulturowym.	- przedstawia wybrane walory środowiska przyrodniczego i kulturowego Litwy i Białorusi; - planuje wycieczkę do Litwy i Białorusi uwzględniając określone walory przyrodnicze i kulturowe.

V.3.	Atrakcje turystyczne Czech i Słowacji	▶ podaje przykłady atrakcji turystycznych Czech i Słowacji; ▶ nazywa i wskazuje na mapie Karpaty, Tatry, Sudety i Karkonosze.	▶ na podstawie mapy opisuje ukształtowanie powierzchni Czech i Słowacji; ▶ na podstawie ilustracji opisuje krajobrazy spotykane w Czechach i w Słowacji.	▶ podaje nazwy stolic Czech i Słowacji; ▶ wskazuje na mapie położenie wybranych atrakcji turystycznych Czech i Słowacji; ▶ prezentuje atrakcje turystyczne Pragi.	▶ nazywa i opisuje atrakcje turystyczne Czech i Słowacji związane z występowaniem formacji skalnych; ▶ wymienia nazwy zamków lub pałaców stanowiących atrakcje turystyczne Czech i Słowacji.	▶ przedstawia przykłady atrakcji turystycznych Czech i Słowacji; ▶ planuje wycieczkę do Czech i Słowacji uwzględniając określone walory przyrodnicze i kulturowe.
V.4.	Współczesne problemy Ukrainy	▶ na podstawie mapy opisuje położenie geograficzne Ukrainy; ▶ podaje przykłady trudności z jakimi Ukraina mierzyła się po uzyskaniu niepodległości w 1991 roku.	▶ podaje nazwę stolicy Ukrainy; ▶ wymienia przykłady przemian politycznych i gospodarczych, jakie nastąpiły w Ukrainie po uzyskaniu niepodległości w 1991 roku; ▶ podaje przyczyny wyludniania się Ukrainy przed rosyjską napaścią.	▶ wyjaśnia przyczyny protestów społecznych wybuchających w Ukrainie przed rosyjską napaścią; ▶ wyjaśnia na czym polega korupcja; ▶ wyjaśnia pojęcie aneksji terytoriów.	▶ opisuje społeczne i gospodarcze skutki napaści Rosji na Ukrainę; ▶ dyskutuje na temat wpływu korupcji na działanie państwa i codzienne życie mieszkańców.	▶ na podstawie własnej wiedzy opisuje problemy polityczne, społeczne i gospodarcze Ukrainy; ▶ prezentuje samodzielnie pozyskane informacje na temat aktualnej sytuacji w Ukrainie.
V.5.	Zróżnicowanie środowiska przyrodniczego Rosji	▶ na podstawie mapy opisuje położenie geograficzne Rosji; ▶ podaje przykłady różnic w warunkach przyrodniczych panujących w różnych częściach Rosji.	▶ na podstawie klimatogramów charakteryzuje warunki klimatyczne w poszczególnych częściach Rosji; ▶ na podstawie mapy opisuje zasoby surowców mineralnych Rosji.	▶ na podstawie klimatogramów porównuje warunki klimatyczne w różnych częściach Rosji; ▶ wyjaśnia przyczyny dużego zróżnicowania środowiska przyrodniczego Rosji.	▶ na przykładzie obwodu królewieckiego wyjaśnia pojęcie eksklawy; ▶ charakteryzuje środowisko przyrodnicze Syberii; ▶ porównuje wielkość terytorium Rosji do wielkości terytorium Polski.	▶ wykazuje zróżnicowanie środowiska przyrodniczego Rosji; ▶ wykazuje związek między warunkami środowiska przyrodniczego a rozmieszczeniem ludności w Rosji.
V.6.	Relacje Polski z sąsiadami	▶ wskazuje na mapie i nazywa państwa sąsiadujące z Polską; ▶ podaje przykłady działań realizowanych przez Polskę wspólnie z sąsiednimi krajami.	▶ uzasadnia konieczność utrzymywania dobrych stosunków z sąsiednimi krajami; ▶ wymienia przykłady trudnych wydarzeń z przeszłości, które mają wpływ na współczesne relacje Polski z niektórymi sąsiednimi krajami.	▶ charakteryzuje wzajemne relacje Polski z Niemcami, Czechami, Słowacją i Litwą; ▶ opisuje korzyści płynące ze współpracy Polski z sąsiednimi państwami - członkami NATO i UE.	▶ charakteryzuje relacje Polski z Rosją i Białorusią; ▶ wyjaśnia pojęcia wojny hybrydowej i wojny informacyjnej.	▶ charakteryzuje relacje Polski z krajami sąsiadującymi; ▶ dyskutuje na temat różnic w relacjach pomiędzy państwami a wzajemnymi relacjami mieszkańców Polski i krajów sąsiednich.